

[Handelsministeren.]

i lov nr. 102 af 31. marts 1955 om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger, som nu er sat på dagsordenen.

Lad mig straks sige, at dette lovforslag kan jeg ikke tiltræde, men må fraråde dets gennemførelse. Uden at ville foretage en detaljeret gennemgang på nuværende tidspunkt af de enkelte bestemmelser i lovforslaget skal jeg dog gøre opmærksom på, at en gennemførelse af forslaget, så vidt jeg kan skønne, og så vidt monopolmyndighederne kan skønne, ikke vil være velegnet til at sikre en stabil prisudvikling, ligesom jeg i øvrigt betvivler, at lovforslagets gennemførelse ville betyde noget fremskridt — i den retning, som det ærede medlem ønsker — i forhold til den gældende monopollovgivning.

Herudover vil jeg gerne benytte lejligheden til at fremsætte nogle betragtninger om regeringens syn på de problemer, der foreligger med hensyn til pris- og avanceudviklingen i den kommende tid.

Spørgsmålet er, i hvilket omfang de stigende pengeindkomster vil udøve et pres på pris- og omkostningsniveauet. Visse forhold i den økonomiske situation vil lægge en naturlig bremse på sådanne tendenser. Navnlig den liberalisering af vareimporten, der er gennemført i de senere år, har gjort konkurrencen udefra effektiv for et langt bredere vareområde end tidligere. Hertil kommer, at den indenlandske konkurrence, både inden for produktionen og i handelsleddene, er blevet mere effektiv, bl. a. som følge af udviklingen i nye produktions- og omsætningsformer. På alle sådanne områder, hvor konkurrenceøkonomien gør sig gældende, vil den enkeltes mulighed for at forhøje priser og avancer være begrænset.

Store dele af produktionen og omsætningen er imidlertid stadig præget af konkurrencebegrænsning enten som følge af dominerende enkeltvirksomheder eller som følge af aftaler. For dette områdes vedkommende er pris- og avanceudviklingen imidlertid underlagt monopoltilsynets kontrol. Det er i denne forbindelse af betydning, at alle prisforhøjelser, i henhold til monopollovens § 24, der ønskes gennemført inden for områder, hvor der er konkurrencebegrænsning, ikke vil kunne sættes i kraft uden monopoltilsynets forudgående godkendelse. Denne

bestemmelse må tillægges særlig betydning i den foreliggende situation; men tilsynets løbende gennemgang af konkurrencebegrænsende aftaler og bestemmelser vil også kunne få prisstabiliserende betydning ved at forøge det område, hvor konkurrencen er virksom.

Imellem disse to yderpunkter af prisdannelsen — det konkurrenceprægede markedsområde og det område, der henhører under monopolloven — ligger imidlertid et ikke ubetydeligt vareområde, hvor konkurrencen ikke kan karakteriseres som effektiv, uden at der dog er tale om konkurrencebegrænsning i monopollovens betydning. Denne markedssituation foreligger bl. a., hvor konkurrence udefra ikke er aktuel, og hvor den indenlandske konkurrence er mindre virksom som følge af sådanne forhold som træghed i prisdannelsen, stærk varedifferentiering, lokale markedsafgrænsninger o. lign. Inden for dette område kan udviklingen indebære en risiko for, at en stigende efterspørgsel resulterer i prisforhøjelser, der er motiveret ikke alene af forøgede omkostninger, men også avanceforøgelser, der f. eks. gennemføres i form af en traditionel, procentvis avanceberegning.

I forbindelse med overenskomstsituationen i 1956 var man opmærksom på risikoen for, at en forhøjelse af arbejds lønningerne kunne resultere i betydelige avanceforhøjelser inden for netop dette område. Med henblik på at imødegå en sådan udvikling gennemførte man lov nr. 135 af 25. maj 1956, loven om indseende med priser. Efter denne lovs hovedbestemmelse kan monopoltilsynet foretage undersøgelser af pris- og avanceforholdene på konkrete områder, men efter anmodning af forbruger-, producent- eller handelsorganisationer, hvis tilsynet i øvrigt finder, at prisdannelsen her kan være urimelig; når en sådan undersøgelse har fundet sted, påhviler det monopoltilsynet at orientere offentligheden om resultatet af undersøgelsen.

Denne lov kan vel i nogen grad karakteriseres som en beredskabslov, der får sin særlige betydning i situationer, hvor udviklingen indebærer risiko for en urimelig prisdannelse og avanceudvikling. De undersøgelser, der har været gennemført i henhold til loven, har utvivlsomt været nyt-